

INFORMACIJA APIE VYKDOMAS PREVENCINES PROGRAMAS MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS MOKYKLOSE 2017-2018 MOKSLO METAIS

Nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo švietimo ir mokslo ministro patvirtintos Rekomendacijos mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje (2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymas Nr. V-625). Šių rekomendacijų paskirtis – kaip galima anksčiau atpažinti vaiką, kuris galimai patyrė emocinį, fizinį, seksualinį smurtą ar nepriežiūrą. Be to, nuo šių metų rugsėjo 1 d. mokyklos įgyvendina Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

Dokumentus prevencinės veiklos klausimais rengė ir Marijampolės savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentas: Marijampolės savivaldybės taryba 2017 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. 1-42 patvirtino Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašą, o Marijampolės savivaldybės administracijos direktorius 2017 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. DV-1460 patvirtino Marijampolės savivaldybės mokyklų prevencinių programų kriterijus (šiais kriterijais turi vadovautis mokyklų vadovai, pedagogai, mokytojai, kurie rengė(ia) savo mokyklos prevencines programas).

Švietimo skyrius 2017 m. spalio mėn. apibendrinio iš mokyklų gautą informaciją apie prevencinių programų įgyvendinimą. Mokyklos teikė žinias apie dokumentų paruošimą, prevencinių programų įvairovę, mokinių dalyvavimą jose, programų įgyvendinimo metodus, būdus ir laiką bei ugdymo val. panaudojimą.

Įgyvendinant minėtų dokumentų nuostatas mokyklose, visi Marijampolės savivaldybės mokyklų vadovai įsakymais patvirtino konkrečios mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką. Jose nurodė, jog visi mokyklos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias, nustatė pranešimų apie smurtą ir patyčias procedūrą: registravimo tvarką, apibrėžė veiksmų seką, mokyklos darbuotojų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias tarp mokinių, numatė vadovo priemonės bei pagalbą smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniam), tėvams.

Mokyklų susitarimai ir darbuotojų atsakomybė dėl saugios mokymosi aplinkos užtikrinimo, dėl reagavimo į smurtą ir patyčias yra fiksuoti mokyklų dokumentuose: mokyklos nuostatuose, darbo tvarkos taisyklėse, mokymo (ugdymo) sutartyse, mokinių elgesio taisyklėse. Dauguma mokyklų vadovų, vykdydami Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijas, patikslino darbuotojų pareigybių aprašus, kiti numatė tą padaryti artimiausiu metu.

Įgyvendindamos Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 43 straipsnio 11 dalies nuostatą, kad „Švietimo įstaiga privalo sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje, apimančioje smurto, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą“, bei siekdamos sudaryti visiems mokyklos nariams saugią aplinką, užkirsti kelią bet kokioms smurto ar patyčių apraiškoms mokyklose, mokyklų bendruomenės aprėptė bei sustiprino prevencinę veiklą.

Pateikiame apibendrintą informaciją apie vykdomas prevencines programas Marijampolės savivaldybės mokyklose 2017-2018 mokslo metais.

Kaip ir kiekvienais mokslo metais, mokyklos vykdo švietimo ir mokslo ministro patvirtintas programas, kurios nurodytos Bendruosiuose ugdymo planuose (jose dalyvauja visi ugdytiniai):

1. prevencinę „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą“, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494;

2. Žmogaus saugos bendrąją programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-1159;

3. Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (tai - Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų 11 priedas);

4. Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąją programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651;

5. Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016-10-25 įsakymu Nr. V-941.

Kai kurios mokyklos pačios kūrė ir rengė prevencines programas, kurias teikė derinti Marijampolės savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo skyriaus vedėjui, tai (skliaustuose nurodytas vaikų, mokinių skaičius):

1. Petro Armino progimnazija (programoje dalyvauja 251 mokinis);
2. Sasnavos pagrindinė mokykla (108);
3. Jaunimo mokykla (47);
4. Šunskų pagrindinė mokykla (16);
5. Suaugusiųjų mokymo centras (355);
6. Mokolų mokykla-darželis (268);
7. „Saulės“ pradinė mokykla (215);
8. „Smalsučio“ pradinė mokykla (62);
9. Vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“ (150);
10. Vaikų lopšelis-darželis „Rūta“ (185);
11. Vaikų darželis „Linelis“ (72);
12. Vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“ (60);
13. Vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (229);
14. Igliaukos vaikų darželis (15);
15. Šventragio vaikų darželis (16).

Iš viso mokyklų parengtose prevencinėse programose dalyvauja 2049 ugdytiniai, iš jų ikimokyklinėse įstaigose - 727, mokyklose - 1322.

Tarptautinėje ankstyvosios prevencijos programoje „Zipio draugai“, kuri skirta 5-7 metų vaikams, jų tėvams, pedagogams, mokytojams (mokyklos ją vykdo kartu su viešąja įstaiga „Vaiko labui“), dalyvauja šios Marijampolės savivaldybės ugdymo įstaigos:

1. Vaikų lopšelis-darželis „Rūta“ (44 ugdytiniai);
2. Vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (46);
3. Vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“ (20);
4. Mokolų mokykla-darželis (20);
5. Mokykla-darželis „Želmenėliai“ (22);
6. „Smalsučio“ pradinė mokykla (19);
7. Patašinės universalus daugiafunkcis centras (20);
8. Vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“ (37);
9. Petro Armino progimnazija (31);
10. Mokolų progimnazija (8);
11. Padovinio pagrindinė mokykla (7);
12. Sasnavos pagrindinė mokykla (27);
13. Želsvos pagrindinė mokykla (12);
14. „Žiburėlio“ mokykla-daugiafunkcis centras (30);
15. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija (15);
16. Vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“ (42).

Iš viso programoje „Zipio draugai“ dalyvauja 400 ugdytinių, iš jų ikimokyklinėse įstaigose - 209, mokyklose - 191.

Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo programoje „Obuolio draugai“, kuri skirta vyresniems, 8-10 metų, vaikams, jų tėvams, pradinį klasių mokytojams (mokyklos ją vykdo kartu su viešąja įstaiga „Vaiko labui“), dalyvauja šios įstaigos:

1. Mokolų mokykla-darželis (26 mokiniai);

2. Mokykla-darželis „Želmenėliai“ (19);
3. „Smalsučio“ pradinė mokykla (24);
4. „Žiburėlio“ mokykla-daugiafunkcis centras (37);
5. Petro Armino progimnazija (47);
6. Mokolų progimnazija (24);
7. Padovinio pagrindinė mokykla (12);
8. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija (17).

Iš viso programoje „Obuolio draugai“ dalyvauja 206 mokiniai.

Ankstyvosios prevencijos ir socialinių bei emocinių sunkumų įveikimo gebėjimus ugdančioje programoje „Įveikiame kartu“, kuri skirta 8-11 metų vaikams, jų tėvams, mokytojams (mokyklos ją vykdo kartu su viešąja įstaiga „Vaiko labui“), dalyvauja šios švietimo įstaigos:

1. Padovinio pagrindinė mokykla (6);
2. „Šaltinio“ pagrindinė mokykla (24);
3. „Žiburėlio“ mokykla-daugiafunkcis centras (40).

Iš viso dalyvauja 70 mokinių.

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėje programoje „Linas – pagalba vaikams“, kuri skirta 6-12 metų vaikams, paaugliams, mokytojams ir tėvams (mokykla ją vykdo kartu su visuomenine organizacija „Tėvai prieš narkotikus“, Lietuvos blaivybės fondu), dalyvauja 124 Jono Totoraičio progimnazijos mokiniai.

Programoje STEP (skirtoje mokinių tėvams) dalyvauja Mokolų progimnazija.

Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo programoje „Antras žingsnis“ kuri skirta 1-4 kl. mokiniams, jų mokytojams (mokyklos ją vykdo kartu su viešąja įstaiga „Paramos vaikams centras“), dalyvauja Šunskų pagrindinė mokykla (3 mokiniai) ir „Smalsučio“ pradinė mokykla (72). Iš viso 75 mokiniai.

Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo programoje „Kimočis“, kuri skirta 3-6 metų vaikams (švietimo įstaigos ją vykdo kartu su UAB Vaikystės sodas), dalyvauja Vaikų lopšelis-darželis „Šypsnelė“ (166) ir Vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (20). Iš viso programoje dalyvauja 186 ugdytiniai.

Be to, vaikų lopšelis-darželis „Šypsnelė“ kartu su viešąja įstaiga „Meda Project“ įgyvendina prevencinę programą „EBRU“, skirtą emocinių socialinių kompetencijų per šeimos modulį ugdymui. Šioje programoje dalyvauja 35 šeimos (vaikai su tėvais).

Olweus patyčių prevencijos programoje, kuri skirta visai mokyklos bendruomenei (mokyklos ją vykdo kartu su Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centru), dalyvauja šios Marijampolės savivaldybės ugdymo įstaigos:

1. Rygiškių Jono gimnazija (770 gimnazistų);
2. Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla (534);
3. „Šaltinio“ pagrindinė mokykla (386);
4. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija (215);
5. Padovinio pagrindinė mokykla (87);
6. Šv. Cecilijos gimnazija (338).

Iš viso Olweus programoje dalyvauja 2330 mokinių.

Socialinių ir emocinių įgūdžių bei kompetencijų ir asmenybės ugdymo programose (mokyklos jas vykdo kartu su viešąja įstaiga „LIONS QUEST LIETUVA“) dalyvauja:

1. programoje „Raktai į sėkmę“, skirtoje 9-12 klasių mokiniams, – Sūduvos gimnazija (210 gimnazistų);
2. programoje „Paauglystės kryžkelės“, skirtoje 5-8 klasių mokiniams, tėvams, mokytojams, – Petro Armino pagrindinė mokykla (21) ir „Ryto“ pagrindinė mokykla (296 mokiniai);
3. programoje „Laikas kartu“ (ikimokyklinių ir priešmokyklinių grupių vaikams) – Vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“ (137 vaikai).

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėje programoje „Gyvai“, kuri skirta 6-7 klasių mokiniams, mokytojams ir tėvams (mokyklos ją vykdo kartu su asociacija „Mentor Lietuva“), dalyvauja šios švietimo įstaigos:

1. Jono Totoraičio progimnazija (184 mokiniai);
2. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija (15);
3. Mokolų progimnazija (56);
4. Želsvos pagrindinė mokykla (11).

Programoje „Gyvai“ dalyvauja 266 mokiniai.

Iš viso Marijampolės savivaldybės mokyklose vykdoma 13-ka kitų institucijų (akredituotų arba rekomenduojamų) prevencinių programų. Iš viso jose dalyvauja 4356 ugdytiniai, iš jų:

1. 3789 mokiniai iš 19-kos bendrojo ugdymo mokyklų;
2. 567 vaikai iš 7-ių ikimokyklinių įstaigų.

Prevencinės programos mokyklose įgyvendinamos įvairiomis formomis per šias veiklas:

1. vyksta darbuotojų mokymai;
2. tobulinami mokyklos veiklos dokumentai (elgesio, darbo, bendradarbiavimo taisyklės, mokymo sutartys, pareigybių aprašai);
3. organizuojamos paskaitos, projektai, ekskursijos, įvairūs mokinių ir visos bendruomenės (sportiniai, pilietiniai, šventiniai) renginiai, akcijos, susitikimai su įvairių tarnybų darbuotojais, ruošiami lankstinukai, prevencinių kino filmų peržiūra ir aptarimas;
4. skelbiama tolerancijos diena, savaitė be patyčių;
5. vyksta individualūs pokalbiai, diskusijos klasių valandėlių metu su mokiniais, susirinkimų metu su tėvais.

Prevencinėms programoms įgyvendinti Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija, Mokolų progimnazija naudoja Bendruosiuose ugdymo planuose mokinio poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti skirtas valandas. Neformaliojo švietimo valandas naudoja „Šaltinio“ pagrindinė mokykla.

Ugdymo laikotarpio trukmei pailginti skirtą laiką programų įgyvendinimui naudos visos mokyklos, nes kai kurios prevencinės programos integruojamos į mokomuosius dalykus, tačiau papildomai konkretų laiką prevencinei veiklai skyrė:

1. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija ir Suaugusiųjų mokymo centras bei mokykla-darželis „Želmenėliai“ – 2 dienas;
2. „Šaltinio“ ir Želsvos pagrindinės mokyklos bei Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija – 1 dieną;
3. visose mokyklose prevencinės veiklos temos integruojamos į ugdymo turinį (į mokomuosius dalykus) ir į neformalųjį ugdymą.

Iš pateiktos informacijos matyti, kad kiekvienas vaikas, mokinys dalyvauja bent vienoje prevencinėje programoje.

Informaciją pateikė:

Marijampolės savivaldybės administracijos
Švietimo, kultūros ir sporto departamento
Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė
Angelė Mikulienė